

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення зміни до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» щодо обмеження залучення військовослужбовців до безпосередньої участі у бойових діях одразу після завершення військової підготовки»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

В умовах триваючої збройної агресії проти України та дії правового режиму воєнного стану особливого значення набуває питання належної підготовки військовослужбовців та ефективного використання кадрового потенціалу сектору безпеки і оборони.

Станом на теперішній етап воєнних дій фронт має такі особливості: висока інтенсивність артилерії, різних типів БпЛА та FPV-дронів; складна тактична обстановка (позиційна війна, штурмові дії малими групами);

значна роль злагодженості підрозділів;

високі втрати серед недостатньо підготовленого особового складу.

За оцінками військових експертів і відкритих заяв командирів, найбільший ризик втрат спостерігається у перші тижні після прибуття військовослужбовця на фронт, коли він ще не адаптований до бойового стресу, не знає особливостей позицій та не інтегрований у підрозділ. Таким чином, вбачається, що період адаптації перед залученням до безпосередніх бойових дій має критичне значення для збереження особового складу та належного виконання бойових завдань.

Чинне законодавство України не містить положень, які б встановлювали обмеження щодо залучення військовослужбовців до безпосередньої участі у бойових діях одразу після завершення базової військової підготовки або після випуску з вищих військових навчальних закладів. На практиці це призводить до ситуацій, коли військовослужбовці одразу після завершення навчання (підготовки) направляються до підрозділів для виконання бойових завдань на лінії бойового зіткнення без достатнього часу для адаптації до бойової обстановки, поглибленого опанування військової спеціальності, набуття практичних навичок у складі підрозділу та проходження додаткового бойового злагодження.

З огляду на складність сучасних бойових дій та необхідність високого рівня підготовленості особового складу виникає потреба у встановленні на законодавчому рівні мінімального строку, протягом якого військовослужбовці після завершення військової підготовки (навчання) не залучатимуться до безпосередньої участі у бойових діях.

2. Мета і завдання прийняття акта

Метою та завданнями законопроєкту є удосконалення правового регулювання проходження військової служби під час особливого періоду

шляхом встановлення законодавчих гарантій щодо мінімального строку адаптації та належної підготовки військовослужбовців перед їх залученням до безпосередньої участі у бойових діях. Реалізація зазначених положень сприятиме підвищенню рівня бойової готовності та зміцненню професійної спроможності військовослужбовців, посиленню боєздатності підрозділів до дій у складних умовах бойової обстановки, а також збереженню життя та здоров'я особового складу.

3. Загальна характеристика і основні положення проєкту акта

Законопроєктом пропонується запровадити нову статтю 20³ до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», якою передбачається, що військовослужбовці, які проходять військову службу за контрактом або за призовом під час мобілізації (у тому числі військову службу осіб офіцерського складу), протягом трьох місяців після завершення базової загальновійськової підготовки або після випуску з вищих військових навчальних закладів не залучаються до безпосередньої участі у бойових діях.

4. Стан нормативно-правової бази у зазначеній сфері правового регулювання

Сфера правових відносин, у якій пропонується нововведення, регулюється Конституцією України, Законами України «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» та іншими нормативно-правовими актами.

Пропонується внесення зміни до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», що буде достатнім для досягнення цілей, визначених законопроєктом.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроєкту не вимагатиме додаткових витрат із Державного бюджету України та/або інших бюджетів.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття проєкту Закону України «Про внесення зміни до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» щодо обмеження залучення військовослужбовців до безпосередньої участі у бойових діях одразу після завершення військової підготовки» матиме, зокрема, такі позитивні наслідки:

підвищення рівня підготовленості військовослужбовців до умов ведення бойових дій;
забезпечення належного рівня бойового злагодження у підрозділах;
зниження рівня втрат особового складу;
підвищення ефективності виконання особовим складом бойових завдань.

Народний депутат України

Сергій ГРИВКО

« ___ » _____ 2026 року

